

TV DİZİLERİNDE AİLE İLİŞKİLERİNİN ZYGMUNT BAUMAN'IN AKIŞKAN MODERNİTE TEORİSİ BAĞLAMINDA TEMSİLİ

Dilek TURAN EROĞLUⁱⁱ

Öz

Geleneksel toplumlarda aile, evlilik ve ebeveynlik toplumsal düzenin en temel kurumları arasında yer almaktadır. Ancak modernleşme süreciyle birlikte bu kurumlar, sürekliliğini yitirerek daha kırılgan ve değişken bir yapıya bürünmüştür. Zygmunt Bauman'ın *akışkan modernite* kuramı, günümüz toplumlarında ilişkilerin ve kurumların kalıcılıktan uzaklaşıp esneklik ve geçicilik üzerinden şekillendiğini vurgular. Bu bağlamda medya, özellikle diziler, aile kurumunun dönüşümünü görünür kılan en önemli temsil alanlarından biridir. Bu çalışmanın amacı, Zygmunt Bauman'ın *akışkan modernite* kavramı çerçevesinde medyada aile kurumunun nasıl temsil edildiğini incelemektir. Özellikle evlilik, boşanma, ebeveynlik gibi aileye ilişkin temel kavramların dizilerde nasıl yansıtıldığı analiz edilerek, günümüz toplumunda aile yapısının dönüşümü kuramsal ve görsel örneklerle ortaya konulmuştur. Bu çalışma, medyada aile temsillerini sosyolojik bir perspektifle ele alarak toplumsal değişim sürecini görünür kılmaktadır. Bauman'ın akışkan modernite kavramı üzerinden yapılan analiz, aile kurumunun günümüzde nasıl dönüşmekte olduğunu ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, medya içeriklerinin yalnızca toplumsal yapıyı yansıtmadığı, aynı zamanda toplumsal değişimi hızlandıran bir unsur olduğunu vurgulaması bakımından çalışmaya kuramsal katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle araştırma hem medya sosyolojisi hem de aile sosyolojisi literatürüne katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, özellikle yüksek izlenme oranlarına sahip diziler ve gişe başarısı elde etmiş filmler ele alınmıştır. Popüler içeriklerin seçilmesi, medyanın toplumsal algı ve değerleri şekillendirme gücünü daha net gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya, Aile, İletişim, Akışkan Modernite, Zygmunt Bauman.

The Representation of Family Relationships in Television Series in the Context of Zygmunt Bauman's Theory of Liquid Modernity

Abstract

In traditional societies, family, marriage, and parenthood are among the most fundamental institutions of the social order. However, with the modernization process, these institutions have lost their continuity and become more fragile and fluid. Zygmunt Bauman's theory of liquid modernity emphasizes that in contemporary societies, relationships and institutions are moving away from permanence and are shaped by flexibility and transience. In this context, media, especially television series, is one of the most important representational platforms that make visible the transformation of

ⁱ KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI AİLE ÇALIŞMALARI KONGRESİ-IFSC (23-25/10/2025)'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. (It was presented as an oral presentation at the Kırıkkale University International Family Studies Congress-IFSC [23-25/10/2025]).

ⁱⁱ Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, dt eroglu@anadolu.edu.tr, 0000-0002-1760-6127

the family institution. The purpose of this study is to examine how the institution of family is represented in the media within the framework of Zygmunt Bauman's concept of liquid modernity. By analyzing how fundamental family-related concepts such as marriage, divorce, and parenthood are portrayed in television series, the transformation of the family structure in contemporary society is demonstrated through theoretical and visual examples. This study examines media representations of family from a sociological perspective, thus making the process of social change visible. The analysis conducted through Bauman's concept of liquid modernity is crucial for revealing how the institution of family is currently transforming. It also contributes theoretically to the study by emphasizing that media content reflects social structure and also accelerates social change. In this respect, the study aims to contribute to both media sociology and family sociology literature. In this context, we specifically examine high-rated television series and box office successes. The selection of popular content more clearly demonstrates the media's power to shape social perceptions and values.

Keywords: Media, Family, Communication, Liquid Modernity, Zygmunt Bauman.

Extended Abstract

One of Bauman's most well-known contributions is his argument that modern society has evolved from "solid modernity" to "liquid modernity." Modernity was triggered by the terrifying signs and possibilities of the disintegration of durable things and a whirlwind of ephemeral temporality filling the void. But two centuries later, the superiority/inferiority relationship between the values of durability and temporality has been reversed. Through a radical transformation, what is now most valued is the ease with which things can be overturned, discarded, and abandoned; with ties that are easy to untie, obligations that are easy to cancel, and rules that last no longer than the game itself, and sometimes even longer. And we are all embarking on an unstoppable quest for innovation (Bauman, 2000, p. 12).

Bauman has also conducted extensive analyses of consumer society, globalization, and the fragility of social relations. In works such as *Liquid Modernity* (2000) and *Liquid Love* (2003), he discussed the precariousness individuals experience in the context of relationships, love, and family ties. His work is widely cited in the fields of sociology, cultural studies, and media studies. In *Liquid Love* (2003), Bauman states: "In contemporary society, love is seen as a skill that can be learned, and the likelihood of individuals experiencing love multiple times is increasing. He criticizes the simplification of love that leads to one-night stands being categorized as deep relationships. The lowering of standards for what love is, the assumption that love can be commodified and advertised as an experience that provides instant gratification, leads to the proliferation of superficial connections (Bauman 2003, pp. 1-38).

Zygmunt Bauman argues that with liquid modernity, no bond, relationship, or institution is permanent; He states that everything is becoming more temporary, flexible, and fragmented (Bauman, 2000; 2005). In this context, identities are constantly transforming, marriage and family structures are becoming more short-lived or emerging in different forms, and individuals are faced with constant change and uncertainty in their professional lives. Therefore, liquid modernity describes a period in which individuals, on the one hand, feel more freedom, while on the other, they live in a more fragile and precarious social reality.

Bauman (2017) defines liquid modernity as an "interim period" or a period of uncertainty, in which old ways of life are no longer valid, but methods appropriate to new conditions have not yet been developed and implemented. During this phase, individuals

experience that the behaviors and strategies they have learned or become accustomed to from the past are inadequate to cope with today's challenges. Because new and appropriate methods have not yet emerged, they are in a process of transition and adaptation.

This research adopts a qualitative approach. Based on the assumption that cultural products reflect social values, selected TV series and films were evaluated using content analysis. The sample was drawn from both television and international productions. The presentation of family ties was examined within the framework of Bauman's concept of liquid modernity, and the representations were categorized and analyzed.

This study examines media representations of family from a sociological perspective, making the process of social change visible. The analysis, conducted through Bauman's concept of liquid modernity, is important in revealing how the institution of the family is currently transforming. Furthermore, it makes a theoretical contribution to the study by emphasizing that media content not only reflects social structure but also accelerates social change. In this respect, the research aims to contribute to both the media sociology and family sociology literature. The study focuses on media content that most effectively portrays the fragile and resilient representations of family ties in modern society. In this context, we specifically examine high-rated television series and box office successes. The selection of popular content more clearly demonstrates the power of media to shape social perceptions and values, as large audiences gain awareness of the fragility and resilience of ties in modern society by directly experiencing representations of family and relationships. This approach provides a strong basis for analyzing both viewer behavior and the social implications of media representations. This study is framed within the framework of family representations on media. Therefore, by focusing directly on these themes, the study aims to examine the social dynamics that shape the family more analytically.

Giriş

Zygmunt Bauman (1925–2017), 20. yüzyılın önde gelen sosyologlarından biridir ve özellikle modernite, postmodernite, tüketim toplumu ve toplumsal ilişkilerin dönüşümü konularındaki çalışmalarıyla tanınır. Polonya doğumlu olan Bauman, II. Dünya Savaşı sırasında Yahudi kimliği nedeniyle büyük zorluklar yaşamış ve hayatı boyunca sosyal adalet, toplumsal eşitsizlik ve birey-toplum ilişkileri üzerine düşünmüştür.

Bauman'ın en bilinen katkılarından biri, modern toplumun “katı modernite”den “akışkan modernite”ye evrildiğini öne sürmesidir. Modernite, dayanıklı şeylerin parçalanmasının dehşet verici işaretleri ve olasılıkları ve boşluğu dolduran geçici bir geçicilik kasırgasıyla tetiklendi. Ancak iki yüzyıl sonra, dayanıklılık ve geçicilik değerleri arasındaki üstünlük/aşağılık ilişkisi tersine döndü. Köklü bir dönüşümle, artık en çok değer verilen şey, şeylerin altüst edilebilme, elden çıkarılabilme ve terk edilebilme kolaylığıdır; çözülmesi kolay bağlar, iptal edilmesi kolay yükümlülükler ve oynanan oyundan daha uzun sürmeyen, hatta bazen daha da uzun sürmeyen oyun kurallarıyla birlikte. Ve hepimiz durdurulamaz bir yenilik arayışına atıyoruz (Bauman, 2000, s.12). Ona göre, modern toplumdaki aile, iş, kimlik ve ilişkiler artık sabit ve güven verici yapılar değil; geçici, kırılgan ve değişime açık yapılardır. Bu yaklaşım, toplumsal bağların esnekliği, bireysel özgürlük ve belirsizlik üzerine yoğunlaşır.

Bauman aynı zamanda tüketim toplumu, küreselleşme ve sosyal ilişkilerin kırılganlığı üzerine de kapsamlı analizler yapmıştır. *Liquid Modernity* (2000) ve *Liquid Love* (2003) gibi eserlerinde bireylerin ilişkiler, aşk ve aile bağları bağlamında yaşadığı güvencesizliği tartışmıştır. Onun çalışmaları sosyoloji, kültürel çalışmalar ve medya çalışmaları alanlarında geniş çapta referans alınmaktadır. *Liquid Love* (2003) de Bauman şöyle ifade eder: Çağdaş toplumda aşk, öğrenilebilen bir beceri olarak görülüyor ve bireylerin aşkı birden fazla kez deneyimlemesi giderek artıyor. Tek gecelik ilişkilerin derin ilişkilerle aynı çatı altında sınıflandırılmasına yol açan aşkın basitleştirilmesini eleştiriyor. Aşkın ne olduğuna dair standartların düşürülmesi, aşkın metalaştırılıp anında tatmin sağlayan bir deneyim olarak ilan edilebileceği varsayımıyla, yüzeysel bağların çoğalmasına yol açıyor (Bauman 2003, s.1-38).

Bauman'a göre modern toplum artık “katı” değil, “akışkan”dır. Katı modernite döneminde evlilik, iş, aile gibi kurumlar kalıcı, güven verici ve ömür boyu sürecek bağlar üzerine kuruluydu. Akışkan modernite ise bireysel özgürlük, tüketim kültürü ve hızlı değişimle karakterize edilir (Bauman, 2000). İlişkiler bir “yatırım” değil, kısa süreli tatmin sağlayan birer “deneyim” olarak görülmektedir. Evlilik, sadece tarafların memnuniyeti sürdüğü sürece devam eder; boşanma, bir başarısızlık değil, yeni bir başlangıç olarak sunulur (Bauman, 2003). Ebeveynlik ise yalnızca çocuklara adanmış bir yaşam biçimi olmaktan çıkarak, bireyin kendi kimliğini ve özgürlüğünü sürdürdüğü bir çerçevede temsil edilir. İnsanlar, ömür boyu sürecek bir mesleğe, değişmez kimliklere ve hayat boyu devam etmesi beklenen evliliklere yöneliyor, toplumsal düzen bu kalıcılık üzerinden inşa ediliyordu. Oysa akışkan moderniteyle birlikte bu yapıların sürekliliği kırılmıştır. Artık hiçbir bağ, ilişki ya da kurum kalıcı değildir; her şey daha geçici, esnek, parçalı ve değişime açık hale gelmiştir.

Kimlikler sürekli dönüşmekte, evlilikler ve aile yapıları daha kısa ömürlü ya da farklı biçimlerde kurulmakta, bireyler iş yaşamında da sürekli değişim ve belirsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bağlamda akışkan modernite, bireylerin hem daha özgür hissettiği hem de daha kırılgan ve güvencesiz bir dünyada yaşadığı bir toplumsal gerçeklik üretmektedir.

Zygmunt Bauman akışkan moderniteyle birlikte hiçbir bağ, ilişki ya da kurumun kalıcı olmadığını; her şeyin daha geçici, esnek ve parçalı hale geldiğini ifade eder (Bauman, 2000; 2005). Bu bağlamda kimlikler sürekli dönüşmekte, evlilik ve aile yapıları daha kısa ömürlü veya farklı biçimlerde ortaya çıkmakta, bireyler iş yaşamında da sürekli değişim ve belirsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Dolayısıyla akışkan modernite, bireylerin bir yandan daha özgür hissettiği, diğer yandan ise daha kırılgan ve güvencesiz bir toplumsal gerçeklik içinde yaşadığı bir dönemi tanımlar.

Bauman (2017), akışkan modernite dönemini, eski yaşam biçimlerinin artık geçerli olmadığı, ancak yeni koşullara uygun yöntemlerin henüz geliştirilip uygulanmadığı bir “ara dönem” veya belirsizlik süreci olarak tanımlar. Bu evrede bireyler, geçmişten öğrendikleri veya alıştıkları davranış ve stratejilerin günümüz zorluklarıyla başa çıkmada yetersiz olduğunu deneyimlerken, yeni ve uygun yöntemlerin henüz ortaya çıkmamış olması nedeniyle bir tür geçiş ve uyum sürecinde bulunmaktadır.

Anthony Giddens (1992), modern ilişkilerdeki dönüşümü açıklarken saf ilişki (pure relationship) kavramını öne çıkarır. Saf ilişki, tarafların ilişkide kalmayı sadece karşılıklı duygusal tatmin ve memnuniyet temelinde seçtiği bir ilişki türüdür. Bu tür ilişkiler, toplumsal normlar, ekonomik gereklilikler veya aile baskısı gibi dışsal zorunluluklara bağlı değildir; ilişki ancak her iki taraf da tatmin ve bağlılık hissettiğinde devam eder. Dolayısıyla saf ilişkiler, bireysel özerklik ve karşılıklı rıza üzerine inşa edilmiş, esnek ve geçici olabilen bağlardır. Modern toplumlarda bireyler, bu tür ilişkiler sayesinde hem kendi kimliklerini özgürce ifade edebilir hem de ilişkilerdeki belirsizlik ve kırılganlıkla başa çıkabilirler (Giddens, 1992, s. 58).

Buna ek olarak, Giddens (1992) confluent love (yoğun veya bağlayıcı aşk) kavramını tanımlar. Confluent love, tarafların ilişkide bulunmayı bilinçli olarak seçtiği, karşılıklı bağlılık ve aktif yatırım gerektiren bir aşk biçimidir. Bu aşk türü, duygusal ve cinsel tatmini sürdürmeyi amaçlar ve ilişkilerin sürekliliği yalnızca tarafların isteğine bağlıdır. Confluent love, geleneksel romantik aşkın ölümsüzlük beklentisinin aksine, ilişkilerin esnek, geçici ve her iki tarafın aktif katılımına dayalı olduğunu vurgular. Bu nedenle modern ilişkilerde yoğun, bilinçli ve karşılıklı emekle şekillenen bağları temsil eder (Giddens, 1992, s. 62).

Bir başka deyişle, saf ilişki, tarafların ilişkide kalmayı yalnızca karşılıklı duygusal tatmin ve rıza temelinde seçtiği bir ilişki türüdür; toplumsal zorunluluklar veya ekonomik baskılar ilişkilerin sürdürülmesinde belirleyici değildir. Confluent love ise tarafların aktif katılım ve bağlılığıyla şekillenen, geçici ve esnek bir aşk biçimidir; ilişki ancak her iki taraf da bunu istiyor ve tatmin sağlıyorsa devam eder. Bu anlayış, Bauman’ın akışkan modernite kavramıyla doğrudan örtüşmektedir. Bauman’a göre modern toplumda ilişkiler ve bağlar artık kalıcı değildir; bireyler, ilişkileri geçici tatmin, özgürlük ve kişisel memnuniyet temelinde

sürdürürler. Giddens'in tanımladığı saf ve yoğun ilişkiler, bu kırılgan ve esnek sosyal yapının bireysel yansımalarını göstermektedir. Böylece hem Giddens hem de Bauman, modern ilişkilerin geleneksel kalıcılıktan uzak, geçici ve bireysel tatmin odaklı olduğunu vurgular.

Medyada aile bağlarının kırılgan ve esnek biçimde sunulması, Bauman'ın (2000, 2003) akışkan modernite kuramıyla örtüşmektedir. Akışkan moderniteye göre modern toplumda ilişkiler ve sosyal bağlar artık kalıcı değildir; evlilik, aile ve diğer toplumsal kurumlar bireysel tatmin, esneklik ve geçici memnuniyet temelinde varlığını sürdürür. Bu bağlamda medyada aileler, sabit ve değişmez yapılar olarak değil, sürekli değişen, yeniden tanımlanan ve çeşitli zorluklarla şekillenen ilişkiler ağı olarak temsil edilir. Ebeveynlik, evlilik ve kardeş ilişkileri gibi aile bağları kırılgan, uyum sağlamak zorunda olan ve bireylerin özgür iradesine bağlı ilişkiler olarak işlenir. Boşanma, yeniden yapılan aile yapıları, bireysel özgürlük arayışı, duygusal tatmin ve kimlik inşası gibi temalar, aile kurumunun esnek ve geçici doğasını medyada görünür kılar. Bu temsiller, hem aile içi ilişkilerin kırılganlığını hem de bireylerin modern toplumda ilişkilerini sürekli yeniden yapılandırmak zorunda olduklarını ortaya koyar.

Günümüz medya içeriklerinde aile, evlilik ve romantik ilişkiler giderek daha kırılgan, esnek ve geçici biçimlerde temsil edilmektedir. Geleneksel toplumlarda aile ve ilişkiler uzun süreli, güven verici ve sabit yapılara dayanırken, modern toplumda bu yapılar bireysel tatmin, özgürlük arayışı ve geçici memnuniyet temelinde şekillenmektedir (Bauman, 2000, 2003). Ancak medya araştırmaları, bu dönüşümün nasıl ve hangi biçimlerde gerçekleştiğine dair yeterince sistematik analiz sunmamaktadır. Aile bağlarının kırılgan ve akışkan temsillerinin toplumsal algılar, bireylerin ilişki anlayışı ve aile kurumunun dönüşümü üzerindeki etkileri hâlâ yeterince incelenmemiştir. Bu durum, modern toplumda bireylerin ilişkiler ve aile yapıları hakkında nasıl düşünmeye başladıklarını anlamayı güçleştirmekte ve medya ile sosyolojik kuramlar arasındaki ilişkiyi açıklamada önemli bir boşluk yaratmaktadır.

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı kapsamında tasarlanmış olup içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın amacı, Türk ve yabancı diziler arasında nicel ya da doğrudan karşılaştırmalı bir analiz yapmak değildir. Türk ve uluslararası yapımlar, Bauman'ın akışkan modernite kavramını görünür kılan farklı kültürel bağlamlardaki aile temsillerinin çeşitliliğini göstermek amacıyla örnekleme dahil edilmiştir. Örneklem seçiminde, yüksek izlenme oranına sahip olmaları ve aile ilişkilerini merkeze alan anlatılar sunmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Analiz sürecinde evlilik, boşanma, aşkın ticarileşmesi ve ebeveynlik temaları kuramsal çerçeve doğrultusunda kategorize edilerek incelenmiştir.

Bu araştırma, aile kurumunun dönüşümünü medya temsilleri üzerinden ele alarak medya sosyolojisi ve aile sosyolojisi literatürüne kuramsal katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bauman'ın akışkan modernite yaklaşımının medya içeriklerine uygulanması, aile ilişkilerinin güncel temsillerini anlamada bütüncül bir perspektif sunmaktadır. Ayrıca çalışma, yüksek izlenme oranlarına sahip diziler ve popüler filmler üzerinden yapılan analizlerle, medyanın

toplumsal değerler, normlar ve ilişki algıları üzerindeki dönüştürücü etkisini görünür kılmayı bakımından önem taşımaktadır

Yöntem

Bu araştırmada nitel bir yaklaşımla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, kültürel ürünlerin toplumsal değerleri yansıttığı kabulünden hareketle seçilmiş dizi ve film örnekleri içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Örnekleme, hem ulusal hem de uluslararası yapımlardan seçilmiştir. Seçilen dizilerin ratinglerinin yüksek olması ve aile temasını işlemeleri örneklem olarak seçilmelerinde değerlendirme kriteri olarak kullanılmıştır. Bauman'ın *akışkan modernite* kavramı çerçevesinde aile bağlarının nasıl sunulduğu incelenmiş, temsiller kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir.

Bu çalışma, belirli dizi ve film örnekleriyle sınırlıdır. Medyanın geniş yelpazesi düşünüldüğünde, tüm içeriklerin kapsamlı şekilde incelenmesi mümkün değildir. Ayrıca analiz, kuramsal çerçevede Bauman'ın akışkan modernite kavramıyla sınırlı tutulmuştur; farklı sosyolojik çalışmanın kapsamına dâhil edilmemiştir. Bu durum, elde edilen bulguların genellenebilirliğini kısıtlamaktadır.

Bu çalışma, medyada aile temsillerini sosyolojik bir perspektifle ele alarak toplumsal değişim sürecini görünür kılmaktadır. Bauman'ın akışkan modernite kavramı üzerinden yapılan analiz, aile kurumunun günümüzde nasıl dönüşmekte olduğunu ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, medya içeriklerinin yalnızca toplumsal yapıyı yansıtmadığı, aynı zamanda toplumsal değişimi hızlandıran bir unsur olduğunu vurgulaması bakımından çalışmaya kuramsal katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle araştırma hem medya sosyolojisi hem de aile sosyolojisi literatürüne katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Bu çalışmada, modern toplumda aile bağlarının kırılgan ve esnek temsillerini en etkili biçimde gösteren medya içeriklerine odaklanılmıştır. Bu bağlamda, özellikle yüksek izlenme oranlarına sahip diziler ve gişe başarısı elde etmiş filmler ele alınmıştır. Popüler içeriklerin seçilmesi, medyanın toplumsal algı ve değerleri şekillendirme gücünü daha net gözler önüne sermektedir; çünkü geniş izleyici kitlesi, aile ve ilişki temsillerini doğrudan deneyimleyerek modern toplumda bağların kırılganlığı ve esnekliği hakkında farkındalık kazanır. Bu yaklaşım hem izleyici davranışları hem de medya tarafından sunulan temsillerin toplumsal yansımalarını analiz etmek için güçlü bir zemin oluşturmaktadır.

Medyada aile temsilleri üzerine yapılan bu çalışma, evlilik ve boşanma, aşkın ticarileşmesi ve ebeveynlik temaları çerçevesinde ele alınmıştır. Bu yaklaşımın nedeni, söz konusu temaların aile ilişkilerini şekillendiren temel boyutlar olması ve modern toplumda bireylerin deneyimlediği sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerle doğrudan bağlantılı bulunmasıdır. Evlilik ve boşanma süreçleri, aile yapısının kırılganlığını ve bireyler arası ilişkilerin esnekliğini gösterirken; aşkın ticarileşmesi, romantik ilişkilerin ekonomik ve toplumsal bağlamda nasıl etkilendiğini ortaya koyar. Ebeveynlik temaları ise, aile içi sorumluluk, güç dengeleri ve duygusal bağların çeşitli biçimlerde sınındığını gözler önüne

sermektedir. Bu nedenle, çalışma doğrudan temalar üzerinden odaklanarak, aileyi şekillendiren sosyal dinamikleri daha analitik bir biçimde incelemeyi amaçlamaktadır.

Bulgular

Tablo 1. Medyada aile temsillerini ele alan diziler ve filmler

Türk Dizileri/Filmler	Yabancı Diziler/Filmler
Evlilik ve Boşanma:	
<i>Evlilik Hakkında Her Şey 2021</i> Boşanmanın kişisel gelişim ve özgürleşme için bir fırsat olabileceğini gösteren dizi. Boşanmanın aile üyeleri ve özellikle çocuklar üzerindeki etkilerini işler. İzleyici, aile yapısının sabit olmadığını ve ilişkilerin esnek, kırılabilir ve yeniden şekillendirilebilir olduğunu kavrar. Boşanmanın medyada işlenişi, izleyiciyi geleneksel evlilik normlarını ve toplumsal beklentileri yeniden değerlendirmeye yönlendirir. Boşanma, utanç veya başarısızlık olarak değil, modern ilişkilerde olası bir yaşam deneyimi olarak sunulur.	<i>The Split İngiltere, 2018–2022</i> Boşanma avukatlarının hem profesyonel hem kişisel yaşamları üzerinden, modern ilişkilerin esnek ve geçici doğasını yansıtır. Modern ilişkilerde boşanmanın kaçınılmaz bir süreç olabileceğini, aile bağlarının kırılabilir ama esnek olduğunu ve bireysel tatminin artık ilişkilerin sürdürülebilirliğinde belirleyici bir faktör olduğunu gösterir. <i>Marriage Story ABD, 2019</i> Boşanma sürecinde bireysel kimlik, duygusal tatmin ve ebeveynlik sorumlulukları üzerinden aile bağlarının kırılabilirliğini işler.
<i>Kızılçık Şerbeti 2022</i> Karakterler sabit kimliklerden ziyade sürekli değişen, esnek ve geçici ilişki biçimlerini deneyimler. Özellikle kadın karakterlerin, bireysel özgürlük ve toplumsal normlar arasında sıkışmışlıkları, modern toplumda aile bağlarının ne kadar kırılabilir ve yeniden inşa edilebilir olduğunu gösterir. Dizideki çatışmalar, bireylerin kendi kimliklerini bulma çabalarının, aile içindeki geleneksel rollerle nasıl çatıştığını ve bu çatışmaların aile bağlarını nasıl etkilediğini ortaya koyar.	<i>This Is Us ABD, 2016–2022</i> Geçmiş ve günümüz aile ilişkilerini paralel olarak anlatır; boşanma, kayıp, yeniden yapılan aile ve kuşak çatışmaları üzerinden aile bağlarının kırılabilirliğini gösterir.
<i>Bahar 2024</i> Dizi, bireysel tatmin ve özgürlük arayışının, aile içindeki geleneksel rollerle nasıl	<i>Big Little Lies ABD, 2017–2019</i> Aile içi sırlar, şiddet ve ihanet üzerinden ilişkilerin kırılabilirliğini işler; toplumsal beklentiler ve bireysel tatmin çatışmasını gösterir. <i>The Four Seasons 2025</i> Karakterler, sabit ve kalıcı ilişkiler yerine geçici esnek ve sürekli değişen bağlar deneyimlemektedir. Boşanma kararı alan çift ve yeni partnerler aracılığıyla, bireysel

çatıştığını ve bu çatışmaların aile bağlarını nasıl etkilediğini gösterir.

kimlik arayışları ve kişisel tatmin ön plana çıkar.

İstanbul Ansiklopedisi 2025

Aile ilişkilerini modernleşme, kimlik arayışı ve toplumsal dönüşüm bağlamında ele alır. Dizideki karakterler, sabit ve kalıcı ilişkiler yerine geçici ve esnek bağlar kurarak modern toplumun birey üzerindeki etkilerini deneyimlerler.

Transparent ABD, 2014–2019 Aile içi kimlik, cinsiyet geçişleri ve kuşak çatışmaları üzerinden aile bağlarının esnek ve kırılğan doğasını işler.

Aşkın Ticarileşmesi

Aşk-ı Memnu 2008–2010 Zenginlik, miras ve sosyal statü üzerinden işleyen aşk hikâyeleri, duygusal bağların ekonomik ve sosyal çıkarlarla kesişimini gösterir.

Kızılıcak Şerbeti 2022 Dizide romantik ilişkiler, sadece duygusal bağlarla değil, aynı zamanda prestij, güç ve sosyal statü üzerinden şekillenmektedir. Karakterlerin bazılarının etrafındaki ilişkiler ve tercihleri, duygusal tatminin yanı sıra ekonomik ve profesyonel çıkarlarla da bağlantılıdır. Bu durum, aşkın tamamen saf bir duygusal bağdan ziyade, toplumsal ve maddi sermaye ile ilişkili olarak ticarileştiğini gösterir.

İstanbul Gelin 2017–2019 Aile serveti, miras ve statü ilişkileri, romantik bağların yönünü belirler; aşk adeta bir “yatırım” unsuru olarak ele alınır.

Yasak Elma Fox, 2018 Aşk ve ilişkiler, iş, güç ve maddi çıkarlarla doğrudan bağlantılıdır; karakterler çoğu zaman romantik bağları ekonomik kazanç için kullanır

Yalı Çapkını 2022 Zengin bir ailenin varisinin uygun bir kızla zorla evlendirilmesi, aşkın

Emily in Paris ABD, 2020 Başkarakter Emily'nin iş ve aşk hayatının sürekli pazarlanması, sosyal medya etkisi ve tüketim odaklı romantik ilişkiler üzerinden aşkın ticarileşmesini gösterir.

Gossip Girl ABD, 2007–2012 / 2021 Zengin ve prestijli sosyal çevrede aşkın statü ve imajla ilişkili olarak şekillendiğini, romantik ilişkilerin sosyal sermaye ve prestij üzerinden değer kazandığını gösterir.

The Great Gatsby 2013 Aşk, servet ve toplumsal sınıf temaları ön plandadır. Amerikan rüyası ve alkolün su gibi aktığı, göz kamaştırıcı partilerle dışarıdan görkemli görünen bir hayat izlenmektedir.

Materialists 2025 Film, aşkın kapitalizm içindeki ticarileşmesini ve modern aşkın karmaşıklığını ele alır.

Pretty Woman 1990 Bir kadının zengin bir iş adamıyla olan ilişkisini anlatan film, aşkı

ve evliliğin ekonomik çıkarlar ve aile prestijiyle nasıl şekillendiğini gösterir.

ekonomik çıkarlar ve sosyal statü ile ilişkilendirir.

Ebeveynlik:

Kral Kaybederse 2025 Kızlarını para getiren ve evin geçimini sağlayan kişiler olarak gören bir babanın aksi takdirde çocuklarına eziyet etmesini gösterir.

Kızılıcak Şerbeti 2022 Farklı sosyal ve kültürel arka planlara sahip iki ailenin çocuklarının evliliği üzerinden, ebeveynlik, geleneksel değerler ve modern yaşam arasındaki çatışmaları ele alır.

İnci Taneleri 2024

Çocuklarıyla uzun süre ayrı kaldığı için, bağ kurmakta zorlanan ve iletişim eksiklikleri yaşanan dizide başka bir karakter çocuğun seçimlerine müdahale ederek, kendi değerlerini ve yaşam tarzını dayatıyor. Bu, otoriter ebeveynlik örneği olarak gösteriliyor ve çocuğun bağımsızlık gelişimini sınırlıyor. Ana karakterin evlilik dışı hiç görmediği çocuğu var.

Kızıl Goncalar 2023 Dizide bazı ebeveynler, çocuklarının yaşamlarını ve seçimlerini sıkı bir şekilde kontrol ediyor. Bu müdahale, çocukların bağımsızlık kazanmasını ve kendi kararlarını almasını zorlaştırıyor. Çocuklarının arkadaş seçimlerini ve eğitim tercihlerini ebeveynler belirliyor, özgürlük alanı sınırlı.

Bahar 2024

Çocuklar ile sürekli bir tartışma ve uyumsuzluk ortamı olan dizide ana

Dogtooth 2009, Yunanistan Kendi çocuklarını dış dünyadan izole eden ebeveynlerin, çocuklarını kontrol etme yöntemlerini anlatan bu film, ebeveynliğin aşırı korumacı ve manipülatif yönlerini sorgular. Bazı ebeveynlerin çocuklarını kontrol altında tutmak için ne kadar ileri gidebileceklerini anlatan gerçeküstü bir fikir veren iyi bir hikâye.

Bad Parents 2012, ABD Çocuklarının spor takımlarındaki başarıları için aşırı rekabetçi ve müdahaleci olan ebeveynlerin hikayesini anlatan film ebeveynliğin aşırı hırs ve beklentilerini konu alıyor.

Kramer vs. Kramer 1979, ABD Boşanma sürecinde bir baba ve anneden ayrılan çocuğun yaşadığı travmalar. Film, ebeveynin ihmal ve hatalarının çocuk üzerindeki etkilerini işliyor.

We Need to Talk About Kevin 2011, İngiltere Sorunlu bir genç ve annesinin ilişkisi üzerinden, ebeveynin yetersiz ilgi ve aşırı baskısının sonuçları ve ebeveynliğin psikolojik boyutlarını çarpıcı şekilde gösteriyor.

The Squid and the Whale 2005, ABD.

karakterin evlilik dışı uzun yıllar gizlediği çocuğu bulunmaktadır.	Boşanma sürecindeki ebeveynlerin çocukları üzerindeki olumsuz etkisi. Ebeveynlerin bencillikleri ve çatışmaları, çocukların gelişimini zorlaştırıyor.
---	---

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bauman'ın ortaya koyduğu gibi, medyada aile bağları artık ömür boyu sürecek bir güven ilişkisi olarak değil, bireysel özgürlük ve tatmin arayışına bağlı geçici birliktelikler olarak temsil edilmektedir. Dizilerde evlilik “mutluluk varsa” devam eden bir ilişki, boşanma ise yeni bir hayata başlama fırsatı şeklinde işlenmektedir. Ebeveynlik ve çocukluk dahi katı kalıplarından çıkarak, bireyselliği önceleyen akışkan bir yapıya evrilmiştir. Bu durum, medyanın yalnızca toplumsal dönüşümü yansıtmakla kalmadığını, aynı zamanda bu dönüşümün hızlanmasına katkıda bulunduğunu da göstermektedir.

Akışkan modernite, medyada aile temsillerini anlamak için önemli bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Dizilerde evlilik, boşanma, ebeveynlik gibi kavramların geçicilik, esneklik ve bireysel tatmin temelinde sunulması, Bauman'ın ilişkilerin kırılganlığına dair vurgularıyla örtüşmektedir. Böylece medya, modern toplumun akışkan yapısını görünür kılmakta ve aile kurumunun dönüşümünü dramatik bir biçimde temsil etmektedir.

Bu çalışma, medyada aile temsillerinin evlilik, boşanma, aşkın ticarileşmesi ve ebeveynlik temaları üzerinden incelenmesi bağlamında, Bauman'ın (2000, 2003) akışkan modernite kuramıyla anlam kazanmaktadır. Bauman'a göre modern toplum, katı modernitenin sabit kurum ve ilişkilerinden uzaklaşarak, ilişkilerin geçici, esnek ve bireysel tatmin temelli olduğu akışkan bir yapıya dönüşmüştür. Bu dönüşüm, medyada aile bağlarının artık ömür boyu sürecek bir güven ilişkisi olarak değil, bireysel özgürlük ve tatmin arayışına bağlı geçici birliktelikler şeklinde temsil edilmesine yansımaktadır (Bauman, 2003).

Dizilerde evlilik, “mutluluk varsa devam eder” anlayışıyla sunulurken, boşanma çoğu zaman yeni bir hayata başlama fırsatı olarak dramatize edilmektedir. Bu durum, Giddens'in (1992) yakın ilişkiler teorisi bağlamında “confluent love” ve “pure love” kavramlarıyla ilişkilendirilebilir. Giddens, modern ilişkilerin karşılıklı tatmin ve bireysel özgürlük temelli olduğunu vurgulayarak, duygusal bağlılıkların artık geleneksel zorunluluklardan bağımsız olarak şekillendiğini belirtmektedir. Medya, bu dönüşümü yalnızca yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda hızlandırıcı bir rol üstlenmektedir; izleyiciler, aile ve ilişki kavramlarını tüketim kültürü ve bireysel tatmin çerçevesinde yeniden yorumlamaktadır (Couldry & Hepp, 2016).

Ebeveynlik temaları da akışkan modernite perspektifiyle değerlendirilmelidir. Dizilerde çocuklar ve ebeveynler arasındaki bağlar, katı rollerden çıkarak daha esnek ve bireyselliği önceleyen bir yapıya dönüşmektedir (Azuma, 2017). Örneğin, ebeveynlerin aşırı kontrolcü veya duygusal olarak yetersiz yaklaşımları, çocukların bağımsız kimlik geliştirme süreçlerini etkileyerek, aile bağlarının kırılganlığını gözler önüne sermektedir (Bauman, 2003; Giddens, 1992).

Bu bağlamda medya, hem aile kurumunun dönüşümünü dramatik bir biçimde temsil etmekte hem de izleyicilerin aile ve ilişki anlayışlarını şekillendirmede etkili bir araç olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle yüksek izlenme oranına sahip diziler ve popüler filmler, bireysel tatmin ve geçiciliği ön plana çıkararak, geleneksel aile normlarına yönelik toplumsal farkındalığı artırmaktadır (Livingstone, 2009). Bu durum, aile temsillerinin yalnızca kültürel bir yansıma değil, aynı zamanda modern toplumun sosyal yapısını dönüştüren bir mecra olduğunu göstermektedir.

Akışkan modernite teorisi bağlamında, aile kurumunun korunması, medyanın ve dijital kültürün etkileri göz önünde bulundurularak ele alınmalıdır. Bauman'a (2000, 2003) göre modern ilişkiler geçici, esnek ve bireysel tatmin odaklıdır; bu durum medya aracılığıyla sürekli yeniden üretilmekte ve toplumsal normları şekillendirmektedir. Bu bağlamda aileyi korumak için öncelikle medya okuryazarlığının artırılması önemlidir; aile bireyleri, diziler, filmler ve sosyal medya içeriklerinin ilişkiler ve aile bağları üzerindeki etkilerini eleştirel bir gözle değerlendirmelidir. Ebeveynler, çocuklarla duygusal bağ kurarken, dijital ortamların ve medyanın yaratabileceği yanlış değerleri dengeleyici bir rol üstlenmelidir. Ayrıca, aile içi iletişimin güçlendirilmesi, bireysel özgürlük ile sorumluluk arasında dengeli ilişkiler kurulması ve medyanın dayattığı geçici tatmin kültürüne karşı dayanıklılık geliştirilmesi, akışkan modernite koşullarında aile bağlarının esnek ama sağlam bir şekilde sürdürülmesini sağlar. Bu yaklaşımlar, medyanın dönüşüm hızlandırıcı etkisi altında dahi, aile kurumunun dayanıklılığını ve bireyler arası bağların sürekliliğini destekler.

Bu çalışma nitel bir yaklaşım benimsemiştir; ileride yapılacak araştırmalar nicel veri toplama yöntemleri (anket, ölçek vb.) kullanarak izleyicilerin medya temsillerine yönelik algı ve tutumlarını ölçebilir. Gelecekte yapılacak çalışmalar ayrıca yalnızca televizyon dizileriyle sınırlı kalmayıp, dijital platformlarda yer alan içeriklerle geleneksel televizyon yapımlarını karşılaştırarak akışkan modernitenin medya üretimindeki farklı etkilerini inceleyebilir.

Teşekkür: Dil düzenlemeleri için yazar YZ'ye teşekkür eder.

Kaynakça

- Bauman, Z. (2000). *Liquid modernity*. Foreword to the 2012 edition: Liquid Modernity Revisited s.12 Polity Press.
- Bauman, Z. (2003). *Liquid love: On the frailty of human bonds*. s.1-38 Polity Press.
- Bauman, Z. (2005). *Liquid Life*. Polity Press.
- Bauman, Z. (2017). *Akışkan Modernite*, (Çev. Sinan Okan Çavuş), İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Giddens, A. (1992). *The transformation of intimacy: Sexuality, love and eroticism in modern societies*. Stanford University Press.
- Chambers, D. (2012). *A sociology of family life: Change and diversity in intimate relations*. Polity Press.
- Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.

